

Αρχική σελίδα>Δικαστικές διαδικασίες>Βιντεοδιάσκεψη>Διεξαγωγή αποδείξεων με τηλεδιάσκεψη Διεξαγωγή αποδείξεων με τηλεδιάσκεψη

Ιταλία

1 Είναι δυνατή η διεξαγωγή αποδείξεων μέσω τηλεδιάσκεψης είτε με τη συμμετοχή δικαστηρίου στο αιτούν κράτος μέλος είτε απευθείας από δικαστήριο του κράτους μέλους αυτού;

Το ιταλικό νομικό σύστημα, και συγκεκριμένα ο ιταλικός κώδικας πολιτικής δικονομίας (*Codice di Procedura Civile*), δεν προβλέπει τη διεξαγωγή αποδείξεων με τηλεδιάσκεψη.

Εντούτοις, η τηλεδιάσκεψη δεν είναι άγνωστη στο νομικό μας σύστημα.

Το άρθρο 202 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας προβλέπει ότι ο δικαστής οφείλει, όταν διατάσσει τη διεξαγωγή αποδείξεων, να «προσδιορίζει τον χρόνο, τον τόπο και τη μέθοδο της αποδεικτικής διαδικασίας». Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1206/2001, στις μεθόδους διεξαγωγής αποδείξεων που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο δικαστής περιλαμβάνεται η τηλεσυνδιάσκεψη.

Το άρθρο 261 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι ο δικαστής μπορεί να χρησιμοποιήσει βιντεοσκοπημένο υλικό για το οποίο απαιτείται η χρήση μηχανικών μέσων, εργαλείων ή διαδικασιών.

Η τηλεδιάσκεψη προβλέπεται ρητά στον ιταλικό κώδικα ποινικής δικονομίας (*Codice di Procedura Penale*), και συγκεκριμένα στο άρθρο 205 ter.

Επομένως, όσον αφορά τη διαδικασία που ρυθμίζουν τα άρθρα 10 επ. του κανονισμού, μπορεί να αποκλειστεί ο περιορισμός του άρθρου 10 παράγραφος 4 όσον αφορά την μέθοδο διεξαγωγής αποδείξεων, ότι δηλαδή «δεν συνάδει» με το ιταλικό νομικό σύστημα.

Ο μόνος περιορισμός που ενδεχομένως εφαρμόζεται όσον αφορά τυχόν αίτημα χρήσης τηλεδιάσκεψης είναι η ύπαρξη μειζόνων πρακτικών δυσκολιών.

Όσον αφορά τη μέθοδο που χρησιμοποιείται ως προς τα διαφορετικά είδη αποδεικτικών διαδικασιών, εφαρμόζεται ο κανονισμός της ΕΕ και ο ιταλικός κώδικας πολιτικής δικονομίας, σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες εκτελεστικές διατάξεις.

Ως προς τη διαδικασία που ρυθμίζεται στο άρθρο 17, αφότου επαληθευτεί ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της παραγράφου 5 και αφού γίνει δεκτή η απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων, τότε το κράτος μέλος εκτέλεσης οφείλει να «ενηθάρρυνει» τη χρήση της τηλεδιάσκεψης, η οποία, ως μέθοδος διεξαγωγής αποδείξεων, οφείλει να επαληθεύεται κατά περίπτωση από το δικαστήριο εκτέλεσης.

Ως εκ τούτου, με εξαίρεση την περίπτωση μειζόνων πρακτικών δυσκολιών που δεν επιτρέπουν στο δικαστήριο εκτέλεσης να χρησιμοποιήσει αυτό το μέσο επικοινωνίας, το σύνολο των αποδεικτικών διαδικασιών μπορεί να διεξάγεται μέσω τηλεδιάσκεψης κατόπιν σχετικής νόμιμης παραγγελίας, δυνάμει των άρθρων 10 επ. ή κατόπιν σχετικής έγκρισης με βάση το άρθρο 17.

2 Υπάρχουν περιορισμοί για την κατηγορία προσώπων που μπορούν να εξεταστούν μέσω τηλεδιάσκεψης, για παράδειγμα, μόνον οι μάρτυρες μπορούν να εξεταστούν με αυτό τον τρόπο ή και άλλοι, όπως οι εμπειρογνώμονες ή οι διάδικοι;

Η τηλεδιάσκεψη συνιστά χρήσιμο εργαλείο για την εξέταση μαρτύρων και διαδίκων. Στο πλαίσιο αυτό, δεν προκύπτουν προβλήματα συμβατότητας με το ιταλικό δίκαιο, το οποίο αντίθετα περιέχει ρυθμίσεις σχετικά με την εξέταση μαρτύρων, την άτυπη εξέταση των διαδίκων, καθώς και την ένορκη κατάθεση των διαδίκων.

Όσον αφορά την εξέταση των πραγματογνωμόνων, πρέπει να μελετηθεί καταρχάς το πρόβλημα του παραδεκτού της παρασχεθείσας γνώμης τους, κυρίως όσον αφορά την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων (άρθρο 17).

Στο ιταλικό δίκαιο, η κατάθεση των πραγματογνώμων διέπεται από το άρθρο 61 και τα άρθρα 191-201 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Οι πραγματογνώμονες συνήθως καταρτίζουν γραπτή γνώμη (άρθρο 195 παράγραφος 2 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας), καίτοι το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει επιπλέον διευκρινίσεις. Εφόσον η πραγματογνωμοσύνη γίνει δεκτή, δεν θα έπρεπε να υπάρχουν εμπόδια όσον αφορά την εξέταση των πραγματογνωμόνων μέσω τηλεδιάσκεψης. Πράγματι, ο ιταλικός κώδικας πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι «εάν ο προεδρεύων δικαστής το κρίνει σκόπιμο, μπορεί να καλέσει τον πραγματογνώμονα να λάβει μέρος στη συζήτηση ενώπιον του δικαστηρίου και να εκφράσει τη γνώμη του σε συνεδρίαση κλεισμένων των θυρών με την παρουσία των διαδίκων, οι οποίοι με τη σειρά τους μπορούν να παράσχουν διευκρινίσεις και επεξηγήσεις σχετικά με την υπόθεση διά του συνηγούρου υπεράσπισής τους».

3 Ποιοι περιορισμοί, ενδεχομένως, υπάρχουν για το είδος αποδείξεων που μπορούν να διεξαχθούν μέσω τηλεδιάσκεψης;

Από πρακτική άποψη φαίνεται ότι η τηλεδιάσκεψη αποτελεί αποτελεσματικό εργαλείο για τη διεξαγωγή αποδείξεων μέσω μαρτυρικών καταθέσεων, την κατ' αντιπαράσταση εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη καταθέσεων των διαδίκων.

Ωστόσο, οι εν λόγω κανόνες δεν ρυθμίζουν άμεσα το ζήτημα του είδους ή της υποχρεωτικής φύσης των αποδείξεων και των πρακτικών προβλημάτων που θα μπορούσαν να ανακύψουν όσον αφορά την κατάθεση των πραγματογνωμόνων, όπως η γραφολογική ανάλυση, τα γενετικά δεδομένα ή αποδεικτικά στοιχεία μέσω τηλεφωνικής συσκευής.

4 Υπάρχουν περιορισμοί ως προς τον τόπο εξέτασης των προσώπων μέσω τηλεδιάσκεψης, δηλ. η εξέταση πρέπει να πραγματοποιείται σε δικαστήριο;

Οι αποδείξεις διεξάγονται συνήθως στις εγκαταστάσεις κατά τόπον αρμόδιας δικαστικής ή αστυνομικής αρχής του κράτους μέλους εκτέλεσης, η οποία πρέπει να διαθέτει τόσο τον απαραίτητο εξοπλισμό όσο και το κατάλληλο προσωπικό γραμματειακής υποστήριξης. Εντούτοις, μέχρι στιγμής, δεν υπάρχει «ιστορικό» χρήσης της τηλεδιάσκεψης στο πλαίσιο αστικής δίκης.

Όταν η τηλεδιάσκεψη πραγματοποιείται στο πλαίσιο ποινικής δίκης, συνήθως χρησιμοποιείται μία από τις διαθέσιμες εγκαταστάσεις που έχει τον κατάλληλο εξοπλισμό και βρίσκεται στην περιφέρεια του εφετείου της δικαστικής αρχής εκτέλεσης (δικαστική αίθουσα, θωρακισμένη αίθουσα ή αίθουσα εντός σωφρονιστικού καταστήματος).

5 Επιτρέπεται η καταγραφή των ακροάσεων τηλεδιάσκεψης και εάν ναι, υπάρχουν οι διαθέσιμες εγκαταστάσεις;

Δεν υφίστανται νομοθετικά εμπόδια όσον αφορά την βιντεοεγγραφή των συνεδριάσεων, υπό την επιφύλαξη ότι τούτο επιτρέπεται με βάση τη νομοθεσία του αιτούντος κράτους.

Εντούτοις, για τη διεξαγωγή αποδείξεων δυνάμει των άρθρων 4 επ., εφαρμόζονται το άρθρο 126 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας και το άρθρο 46 των εκτελεστικών διατάξεων του εν λόγω κώδικα όσον αφορά τη σύνταξη πρακτικών της δίκης.

6 Σε ποια γλώσσα πρέπει να διενεργείται η ακρόαση: (α) όταν πρόκειται για παραγγελία σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 12 και (β) όταν πρόκειται για απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων σύμφωνα με το άρθρο 17;

Το ζήτημα αυτό δεν ρυθμίζεται άμεσα στους σχετικούς κανόνες.

Το άρθρο 5 ορίζει ότι η παραγγελία και οι κοινοποιήσεις συντάσσονται στην επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους εκτέλεσης, γεγονός που θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη ως προς τη γλώσσα στην οποία θα πρέπει να διεξάγεται η εξέταση.

Στην περίπτωση παραγγελίας δυνάμει των άρθρων 10 επ., όταν εφαρμόζεται το εθνικό δίκαιο, τότε η εξέταση πρέπει να διεξάγεται στην ιταλική γλώσσα. Το άρθρο 122 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι «είναι υποχρεωτική η χρήση της ιταλικής γλώσσας καθ' όλη τη διάρκεια της δίκης. Σε περίπτωση εξέτασης ατόμου που δεν ομιλεί την ιταλική, ο δικαστής μπορεί να διορίσει διερμηνέα».

Ωστόσο, όσον αφορά τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 17, εφαρμόζεται το δίκαιο του αιτούντος κράτους. Η ρύθμιση αυτή θα μπορούσε να έχει συνέπειες όσον αφορά τη γλώσσα στην οποία διεξάγονται οι αποδείξεις. Η γλώσσα θα πρέπει να είναι και στην περίπτωση αυτή εκείνη του αιτούντος κράτους. Σ' αυτή την περίπτωση, μπορεί να χρειαστεί διερμηνέας.

Η αρχή που έχει την εξουσία να εγκρίνει την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων θα πρέπει επίσης να παρέχει καθοδήγηση όσον αφορά τους όρους διεξαγωγής, συμπεριλαμβανομένου του ζητήματος της γλώσσας που θα χρησιμοποιηθεί.

7 Εάν απαιτούνται διερμηνείς, ποιος είναι υπεύθυνος για την παρουσία τους και στα δύο είδη ακροάσεων και πού πρέπει να βρίσκονται αυτοί;

Ο κανονισμός δεν περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις για το ζήτημα αυτό.

Όσον αφορά τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 10 επ., εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης.

Σε κάθε περίπτωση, τυχάνει εφαρμογής το άρθρο 122 παράγραφος 2 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας.

Ο κώδικας προβλέπει τον διορισμό διερμηνέα σε περίπτωση που εξετάζεται άτομο που δεν ομιλεί την ιταλική γλώσσα. Τεκμαίρεται, επομένως, ότι η γλώσσα της δίκης (και του δικαστή) είναι η ιταλική.

Τα έξοδα για την αμοιβή του διερμηνέα θα πρέπει να επιστρέφονται και να καταβάλλονται από την αιτούσα δικαστική αρχή (βλ. άρθρο 18).

Ως προς τη διαδικασία δυνάμει του άρθρου 17, βλ. σημείο 6. Η γλώσσα της εξέτασης θα πρέπει να είναι εκείνη του αιτούντος κράτους. Επομένως, θα πρέπει να γίνεται παραπομπή στο δίκαιο του αιτούντος κράτους προκειμένου να καθοριστεί ποιος είναι αρμόδιος για τον διορισμό διερμηνέα/-ων. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια αρχή που μπορεί να ζητήσει την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων δύναται να ζητήσει πληροφορίες σχετικά με τον διορισμό του διερμηνέα.

8 Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις ρυθμίσεις για την ακρόαση και την κοινοποίηση του χρόνου και του τόπου στο πρόσωπο που θα εξεταστεί; Ποιο χρονικό διάστημα πρέπει να προβλέπεται κατά τη ρύθμιση της ημερομηνίας ακρόασης ώστε να μπορεί το πρόσωπο που θα εξεταστεί να ενημερωθεί εγκαίρως;

Το άρθρο 250 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι ο δικαστικός επιμελητής, κατόπιν αιτήματος του ενδιαφερόμενου διαδίκου, οφείλει να ενημερώνει τους μάρτυρες ότι πρέπει να παραστούν σε συγκεκριμένο μέρος και στην ορισθείσα ημερομηνία και ώρα, καθώς και να τους ενημερώνει σχετικά με τον δικαστή που θα τους εξετάσει και τη δίκη στο πλαίσιο της οποίας θα κληθούν να καταθέσουν. Το άρθρο 103 των εκτελεστικών διατάξεων του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει ότι οι μάρτυρες πρέπει να ενημερώνονται τουλάχιστον επτά ημέρες πριν από την εξέταση για την οποία έχουν κληθεί να εμφανιστούν.

Οι κανόνες που διέπουν την εξέταση μαρτύρων περιέχονται στα άρθρα 244-257α του κώδικα πολιτικής δικονομίας και στα άρθρα 102-108 των εκτελεστικών διατάξεων αυτού.

9 Ποια έξοδα προκύπτουν από τη χρήση της τηλεδιάσκεψης και ποιος είναι ο τρόπος πληρωμής τους;

Τα έξοδα της τηλεδιάσκεψης που διεξάγεται δυνάμει του άρθρου 4 (έμμεση απόδειξη), όπως ορίζεται στο άρθρο 10 παράγραφος 4, επιστρέφονται κατόπιν αιτήματος της αρχής εκτέλεσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 18 παράγραφος 2.

Η υποχρέωση επιστροφής των σχετικών εξόδων δεν προβλέπεται για την απευθείας διεξαγωγή αποδείξεων μέσω τηλεδιάσκεψης από την αλλοδαπή αρχή, δυνάμει του άρθρου 17.

10 Ποιες απαιτήσεις, ενδεχομένως, υπάρχουν για να διασφαλιστεί ότι το πρόσωπο που θα εξεταστεί απευθείας από το αιτούν δικαστήριο έχει ενημερωθεί σχετικά με τον εθελοντικό χαρακτήρα της ακρόασης;

Η ενημέρωση του προσώπου που εξετάζεται ότι η διεξαγωγή των αποδείξεων θα πραγματοποιηθεί σε εθελοντική βάση αποτελεί ευθύνη της αιτούσας αρχής. Με βάση το άρθρο 17, ο όρος αυτός αποτελεί μια από τις προϋποθέσεις για την αποδοχή της απευθείας διεξαγωγής αποδείξεων.

Εντούτοις, οι κανόνες αυτοί δεν προβλέπουν αν τυχόν σχετική υποχρέωση βαρύνει το δικαστήριο εκτέλεσης.

11 Ποια διαδικασία προβλέπεται για την εξακρίβωση της ταυτότητας του προσώπου που θα εξεταστεί;

Γενικά, η αιτούσα αρχή που πραγματοποιεί την τηλεδιάσκεψη είναι αρμόδια για την επαλήθευση της ταυτότητας του μάρτυρα δυνάμει των οριζόμενων στο άρθρο 17. Στην περίπτωση έμμεσων αποδείξεων, κατά το μέτρο που αφορά την εξέταση μαρτύρων, η επαλήθευση της ταυτότητάς τους ρυθμίζεται στο άρθρο 252 του κώδικα πολιτικής δικονομίας σύμφωνα με το οποίο: «Ο δικαστής καλεί τον μάρτυρα να δηλώσει το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, την ηλικία και το επάγγελμά του, καθώς και αν τον συνδέει συγγενικός δεσμός [...] με τους διαδίκους, ή αν έχει συμφέρον από την έκβαση της δίκης». Η επαλήθευση της ταυτότητάς του λαμβάνει χώρα μετά την όρκισή του και ρυθμίζεται στο άρθρο 251 του ιταλικού κώδικα πολιτικής δικονομίας. Στην πράξη, ο δικαστής ζητεί από τον μάρτυρα να προσκομίσει έγγραφο που να πιστοποιεί την ταυτότητά του και τα σχετικά στοιχεία καταγράφονται στα πρακτικά της δίκης.

Εάν η εξέταση των διαδίκων συμπεριλαμβάνει τη συμμετοχή ειδικού πληρεξουσίου, τότε απαιτείται ομοίως ειδικό πληρεξούσιο προς τούτο.

12 Ποιες απαιτήσεις εφαρμόζονται για την ορκοδοσία και ποιες πληροφορίες πρέπει να παρέχονται από το αιτούν δικαστήριο όταν απαιτείται όρκος κατά τη διάρκεια της απευθείας διεξαγωγής αποδείξεων σύμφωνα με το άρθρο 17;

Όσον αφορά τη διαδικασία του άρθρου 17, δεν προβλέπεται ειδική ρύθμιση προς τούτο. Θα είναι ίσως χρήσιμη η λήψη πληροφοριών όσον αφορά την ποινική λυσίπλεια (για το νομικό σύστημα του αιτούντος κράτους) της επιορκίας ή παράλειψης, η οποία εξαρτάται από τη σχετική νομοθεσία του αιτούντος κράτους μέλους που διέπει τις ένδικες διαδικασίες.

13 Ποιες ρυθμίσεις προβλέπονται για να διασφαλιστεί ότι υπάρχει αρμόδιος με τον οποίο να συνδεθεί το αιτούν δικαστήριο στον τόπο της τηλεδιάσκεψης και πρόσωπο διαθέσιμο κατά την ημέρα της ακρόασης για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων τηλεδιάσκεψης και την αντιμετώπιση ενδεχόμενων τεχνικών προβλημάτων;

Η ιταλική σωφρονιστική υπηρεσία, που είναι υπεύθυνη για τη σύνδεση μέσω τηλεδιάσκεψης, πραγματοποιεί ελέγχους συμβατότητας με το αλλοδαπό τεχνικό προσωπικό κατά την προετοιμασία πριν από την τηλεδιάσκεψη.

14 Ποιες, ενδεχομένως, πρόσθετες πληροφορίες απαιτούνται από το αιτούν δικαστήριο;

Η αιτούσα δικαστική αρχή οφείλει, μαζί με την αίτηση περί παροχής διεθνούς δικαστικής συνδρομής, να προσφέρει επίσης (εάν έχει στη διάθεσή της) τεχνικές πληροφορίες όσον αφορά το σύστημα τηλεδιάσκεψης που χρησιμοποιείται στη χώρα της και να διαθέσει το όνομα και τον αριθμό τηλεφώνου υπεύθυνου επικοινωνίας, κατά προτίμηση εξειδικευμένου τεχνικού, καθώς και να ενημερώσει σχετικά με τη γλώσσα που θα χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο των εν λόγω ενεργειών.

Τελευταία επικαιροποίηση: 04/02/2019

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.